

CORRUGUS no pot ser derivat llatí de RŪGA, puix que, a diferència d'aquest, té ū; i, essent mot propi d'Hispania, ha de ser pre-romà. Més enllà d'això no trobem suport ferm. I menys que res en basc — cosa que no és raó suficient per negar l'ibèric i solament pot valer com un vague indicatiu en aquest sentit. Hi ha a la vall riojana d'Eszaray dos noms de lloc, que potser donen peu a cercar més per la banda del basc *Chocorrogo* i *Ticorrogo* (que d'altres anomenen *Alti-corrogo*);⁹ majorment tenint en compte que tots dos són barrancs però separats entre si uns 4 km. i als dos costats oposats del riu de la vall. Caldrà que un bascòleg i toponimista ho estudiï, perquè no puc anar més enllà en la meua anàlisi, ni veure si s'ha de partir davant del -go o separant *Cho-* i *Ti-*, com sembla.¹⁰

Se sol admetre que CORRUGUS té relació amb ARRUGIA (> cast. *arroyo*, bearn *arroulh*), que justament Plini ens reporta com un altre terme de mineria hispànica, amb el sentit de 'galeria llarga de mina', i que judicant pels descendents romànics s'aplicava a un conducte d'aigües com ho és CORRUGUS: ara bé s'ha dit que ARR- de ARRUGIA sigui un cas primerenc de la llei fonètica basca R- > arr-; però això és un postulat netament incert i també es pot pensar que ARR- sigui prefix (< AT- o AR-) i llavors el joc entre CORR- (< CON-R-?) i ARR- (AR-R- o AT-R-) seria un senyal clar d'indoeuropeïsmes.

El fet que l'àrea del mot modern tingui el seus punts de densitat màxima a Portugal i els Pirineus orientals, i en domini castellà sigui cantàbric i del Nord lleonès, és també més favorable a un origen indoeuropeu que ibero-basc. Que es tracti d'una formació indoeuropea no llatina a base de l'ètimon de RŪGA, com insinua Walde-H. (I, 69; II, 468) fóra plausible si aquest hagués començat per significar 'solc, fossat' (cosa admissible) i amb apofonia indoeuropea (REUG/ROUG/RŪG-), però a condició que es tractés d'un mot no llatí ni itàlic, puix que és cosa hispànica. Resten el sorotàptic i l'hispano-cèltic.

I voldríem concretar més per aquests costats, però no trobem punts de suport fiables. En tot cas no en cèltic. Passat que l'irl. medieval *currech* 'aiguamoll ple de mates' («marsh overgrown with shrubs») pogués venir d'un desplaçament de la idea de 'rec, corrent d'aigua, torrent', però no tenim base per suposar-ho, i l'origen d'aquest mot irlandès és completament obscur: Pok. i Walde-P. no el recullen, i Pedersen (*VglKeltGr.* I, 81) només en to escèptic parla de relacionar-lo amb ags. *hyst*, angl. *hurst*, a-al. ant. *hurst* 'matoll'¹¹ sense donar-ne cap parentela cèltica. Altrament una romanalla indoeuropea representada principalment a Portugal i als Pirineus catalans, amb alguna representació al llarg del Cantàbric, però sense representants a Occitània, Aragó ni Castella, fa pensar molt menys en el cèltic que en el sorotàptic.

En direcció als llenguatges sorotàptics hi ha una sèrie d'indicis diversos però esparsos i més aviat escadussers, que no ens lleven el temor de meres paronomàxies. Hubschmid (*ZRPh.* LXXXIV, 224) hi relaciona un *corgum* baix-llatí que apareix l'any 1382 a

Verona, *curgo* 1326 a Roccantico; i llavors la coincidència alpino-pirenaica fóra un excellent indicatiu (cf. el cas de *CARANT*), però és ben poc explícit, i no podem controlar el significat implicat pel context, hem de deixar enterament en suspens el nostre judici. La semblança amb el nom de lloc illiri *Corrhagum* o -agus, i amb el nom de persona *Κόρραγος* de set personatges macedonis, nom que Krahe s'inclina a creure illiri sense assegurar-ho,¹² sí que és realment impressionant, i caldrà seguir pensant-hi amb més elements de judici.

I, finalment, hi ha sobretot certs elements de l'arrel KER/SKER- (*IEW*, 940.20, 31, 34, 939.10), localitzats cap al centre o Est del domini indoeuropeu, que inclouen la idea de 'tallar, rompre' donarien base per explicar un mot que en portuguès es tradueix per «atalho fundo», «vale fendido ---», en castellà per «quebrada» en català per 'un tallat': rus dial. *červ* 'falç', lit. *kīrvis* 'destral', letó *cirvis* id., lit. *kėrti* 'deslligar-se, rompre un lligam' junt amb lit. *skirti* 'tallar', 'separar', paleosl. *o-kriū-ni-ti* 'amputar' i *kriūnū* 'mutilat', mots de la mateixa arrel que el gr. *κέρρω* 'jo tallo', 'jo esquilo', scr. *ut-kir-na* 'retallat' (*sam-utkir-na* 'perforat'), i molt especialment els mots albanesos *sh-kjer* 'jo arrenco', *harr-* (< S-KOR-N-) 'jo retallo, eixarcolo', *korr-* (< KĒR-N-Ō) 'jo sego, escapo, cullo en collita', que ens porta al mateix domini lingüístic que l'illiri ant. *Corrhagum*. En canvi això no té representació en cèltic (llevat de la hipòtesi ben incerta que l'irl. ant. *curach*, ky. *curwag* 'barquet de cuiro', significués etimològicament 'cosa tallada', 'cuiro tallat'). En conclusió els indicis del costat sorotàptic són també de valor opinable i necessiten més investigació; però de la banda cèltica n'hi ha molts menys.

DERIV.: +*Correguill* 'petit còrrec' en dos vells docs. rossellonesos: «fins a un *corregil* qui corre e devalla als dits plans», a. 1502, «fins a un comalet e *corraguill*», 1535 (Alart, *InvLC*, s. v. *coma* i *correch*). *Correguet* («l'aygua baixava a catarates --- s'acarrerava en els *correguets* de la vesant», Víctor Català, *Sol.*, 282). *Corregó*, nom de lloc repetit (*AlcM*). *Corregot* (Bosch de la Trinxeria). *Corregada* (Saisset; V. Català; 'grossa barrancada', anotat a Portbou, 1934; Tellet, Vingrau, 1960).

+*Corregall* 'plec de muntanya a manera de còrrec' anotat viu en el Conflent (Mosset): «aquell *kuřgál*», 1960, «un petit *corregay* que desembojava a la gran depressió de la muntanya», M.Vayreda, *Puny.* (capítol 24, p. 374), «a circio cum dicto campo --- mediant quodam *corregay* sive comal» en un doc. inèdit de 1567, que Mn. Julià Pascual copia d'un pergami d'una masia de Vilallonga (1970), «los conrous al mig de dos *corregays*» en un altre de 1684 (id., id.). *Escòrrec* 'escorranc' Guimets (supra), *luz askuřagáls* 'còrrec affluent del Lliterà' a Codalet de Prada (1960), que com a derivats de *còrrec* relacionem amb el port. *es-corregar* «deslisar, resvalar», *escorregamento da lingua* traduït «lapsus linguae», *escorregar* traduït *adlabor, confluio, conlabor* en un glossari portuguès del S. XIV (*RPhCal.* VI, 75, 78).